הזורק פרק אחד עשר שבת

צט:

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים. אבל פסין לא מהני אלא בבאר מים חיים או בור הרבים כדתנן בפרק עושין פסין (עירובין דף כב:) אבל בור היחיד עושין לו מחילה בו' ולווקא עמוק י' ורומב מרבע דהוי רה"י אבל פחות מיכן דהוי כרמלית לא המחיצו כל כך ומשמתי שפיר בספין.

הרב פור"ת: **או** דילמא ביון דממקום **פטור קא אתיא לא.** ואם תאמר ומאי קמיבעיא ליה מיפשוט מדתניא בפ"ק (דף ו.) המוליא מחנות לפלטיא דרך פטיו מייב ואחד המושיט ואחד הזורק חייב ואמרינן לעיל (דף לב.) המוליא משוי למעלה מעשרה חייב ומפרש הרב פור"ת דדוקא כשפסק כחו במקום פטור קמיבעיא ליה כגון שזרק למעלה מי' כנגד אויר רה"ר וירד האבן באלכסון ונחה על העמוד דירידה זו אינו מכחו הראשון אלא מן כחו היא ואיין דממקום פטור קא אתיא לא הפסק בין עקירה לאשוטה להנחה אבל אם זרק ממש כנגד העמוד שלא הלכה באלכסון כלל אלא הלכה מכחו עד העמוד ולאי חייב ולווקא בזורק מבעיא ליה כדפי' אבל מוליא ומכנים פשיטא ליה דחייב והא דמייתי ראיה מהמושיט והטומן ע"ג חייב איינו משום דמשמע ליה דמייתי בכל ענין בין בזורק בין במושיט כדתניא בריש הזורק פטור והמושיט חייב והשתא לא דמי למוליא מחנות לפלטיא דרך פטיו דהתם מכחו בא לרה"ר: **ומזוקף לברטלית ועשאו רה"י.**

אומר ר"י דמשמע דדוקא מוקף לכרמלית דאין דמוקף לכרמלית אין כ"כ סברא שיעשה רה"י מעצם דלאחרים עושה ממילא אבל מוקפת לרה"ר ועשאו רה"י פשיטא דלעצמו נמי מהני ומשום חורי רה"י ליכא לחיוביה כמו רמיא בחריצא דלעיל דלא נימא תשמישתיה לגבי רה"י כולי האי על הכותל: **לאחרים** עושה מחיצה בו'. גבי מוליא דבור לא שייך למימר הכי לימייב המשמש מרה"ר על גבה כיון שאין המוליא עצמו גבוה י': **ואמאי** והא קא ממעט **ארבע אמות.** פירש בקונטרס דמשמע ליה דמיירי אפילו בד' אמות מצומצמות שעודי הדבילה ממעט מד' אמות וקשה לר"י דבענין זה אין נראה שיתחייב כיון שאינו בפנים כמו מוליא חני קופה לרה"ר דאינו חייב עד שיוציאנה כולה לחוץ דאטו אם זרק אדם רומח וכל דבר ארוך כל שהוא יתחייב כיון שראשו אחד יצא חוץ לד' אמות ואם בזורק ד' אמות ואחר ירד ונח בחוליא או לשלש, וכן הנוטל מעל גבו ומניח ברה"ר ואעפ"כ חייב, ואקשינן עלייהו ודילמא מתניתין בדבר דק כמו מחט דאפשר למשקליה ולאחותיה כלא הנבהה. השיבו לו מחט נמי אי אפשר דלא מידלא פורתא. והני מילי דחיות הן, ושניא הא שמעתא בדרב חסדא דיציאות השבת כדבענין לפרושי לקמן, א"ר מישא בעי ר' יוחנן בוחל ברה"ר גבוה עשרה ואינו רוחב ד' ומוקף (לכרמלית) ועשאו רה"י חדק ונח על גביו מהו. פי' בגון שהיה הכותל מחיצה בין רה"ר לכרמלית, ואח"כ בנה כותל בכרמלית שכנגדו ועשה הכרמלית הכותל זה בחזקתו וכיון שאין בו רחב ד' מקום פטור הוא, או דלמא כיון שעשאו (רה"ר) כמאן דמליא שאר ד"ש דמי. ופשטינן כשהיה כותל לכרמלית מקום פטור היה, והשתא דהוה ליה כותל רה"י כיון שנח עליו כמאן דנח ברה"י דמי, שאם זה הכותל

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים ואין שותין הימנה בשבת א"כ הכנים לה ראשו ורובו ובור וחוליתה מצטרפין לעשר' בעא מיניה רב מרדכי [6]מרבא עמוד ברה"ר גבוה י' ורחב ד' [7]וזרק ונח על גביו מהו מי אמרינן הרי עקירה באיסור הרי הנחה באיסור או דילמא כיון דממקום פטור קאתיא לא א"ל מתניתין היא אתא שייליה לרב יוסף א"ל מתניתין היא אתא שייליה לאביי א"ל מתני' היא אמר להו [8]כולכו ברוקא דהדדי תפיתו א"ל ואת לא תסברא והתנן הנוטל מהן (6) ונותן על גבן חייב א"ל דילמא מתני' במחט מחט נמי א"א דלא מדליא פורתא דאית ליה מורשא א"נ דרמיא בחריצה אמר רב מישא בעי רבי יוחנן כותל ברה"ר גבוה י' ואינו רחב ארבע ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י וזרק ונח על גביו מהו מי אמרינן כיון דאינו רחב ד' מקום פטור הוא או דילמא כיון דעשאו רה"י כמאן דמלי דמיא אמר עולא [9]קל וחומר לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש איתמר נמי א"ר חייא בר אשי אמר רב וכן א"ר יצחק א"ר יוחנן כותל ברה"ר גבוה י' ואינו רחב ארבע ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י הזורק ונח על גביו חייב לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש בעי רבי יוחנן בור תשעה ועקר ממנו חוליא והשלימה לעשרה מהו עקירת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו ומיחייב או לא מיחייב [10]ואם תימצי לומר [2]כיון דלא הוי מחיצה עשרה מעיקרא לא מיחייב בור י' ונתן לתוכה חוליא ומיעטה מהו הנחת חפץ וסילוק מחיצה בהדי הדדי קאתו [3]מיחייב או [3]לא מיחייב תיפשוט ליה מדידיה דתנן [1]הזורק ארבע אמות בכותל למעלה מעשרה טפחים בזורק באויר למטה מעשרה בזורק בארץ והזורק בארץ ארבע אמות חייב [11]והוינן בה והא לא נח ואמר רבי יוחנן בדבילה שמינה שנינו ואמאי הא קא ממעט מארבע אמות התם לא מבטל ליה הכא מבטל ליה בעי רבא זרק דף ונח על גבי יתידות מהו מאי קמיבעיא ליה הנחת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו היינו דרבי יוחנן כי קמיבעיא ליה לרבא כגון דזרק דף וחפץ על גביו מאי כיון דבהדי הדדי קאתו [2]כהנחת חפץ ועשיית מחיצה דמי או דילמא כיון דלא אפשר דלא מידלא פורתא והדר נייח כעשיית מחיצה והנחת חפץ דמי תיקו [12]אמר רבא [4]פשיטא לי מים על גבי מים היינו הנחתן אגוז על גבי מים לאו

מחילה י'. שיהא הממלא עומד לפנים מן הממילה וממלא: **ואין שותין הימנה.** לעמוד על שפתה ולשאוב בכלי ולהכניס ראשו לחללה ולשתות כדתנן[6]) לא יעמוד אדם ברה"ר ויטמה ברה"י שמא ימשוך הכלי אלא: **אלא אם כן הכנים ראשו ורובו.** למקום שהוא שותה: **הרי עקירה באיסור.** מרה"ר: **הרי הנחה באיסור.** ברה"י: **ממקום פטור קאתיא.** שאי אפשר שלא הגביה תחילה למעלה מן העמוד שהוא מקום פטור שאינו חוזר לה"ר ואחר כ"ר ועולה לעצמו לא הוי דכי אמרינן דה"י עולה עד לרקיע ה"מ כנגד רה"י אבל אם מקמי דלימטי לאויר עמוד אגביהיה למעלה מעשרה: **מסניפין היא.** הנוטל מהן והנותן על גבן חייב: **ברוקא דהדדי תפיתו.** כולכם רוק אחד אתם רוקקים: **ואם לא תסברא.** דממני' היא: **כמאן.** דלאינה גבוהה: **דאית לה.** לסלע מורשא נמוך מי' וכיון דכולה גבוהה י' כר מהניא מורשא ואיהו לא הוי מקום חשוב הוי ליה מורי רשות היחיד: **אי נמי דרמיא.** מחט בחריץ שבקלע שבראשו ולא נפל מלמעלה מי' אלא לתוך י': **מוקף לכרמלית.** בכותל זה הקיפו בקעה שהיתה כרמלית ועל ידו נעשית רה"י כגון שהוקף לדירה או לא הקיפו כו' *אלא בית שאתים: **וזרק.** מרה"ר ונח על ראשו מהו: **או דילמא כיון.** דכותל זה עשאה לכרמלית זו רה"י: **כמאן דמלי דמיא.** והוי אלל ראשו כארעא קמיכתא כל החלל: **לאחרים.** כל החלל עשאו רה"י: **לעצמו לא כל שכן.** ראש הכותל: **ועקר ממנה חוליא.** והניחו ברה"ר מי מיחייב אע"ג דמקמי עקירה לאו רה"י הוה כשעת עקירה מיהא רה"י הוה: **וסילוק מחילה.** בהנחה זו נסתלקה ממילת הבור שנתמעטה מעשרה מי מהני אי מיעוטא למפטריה או לא: **כדבילה שמינה.** שנדבקה בפני הכותל: **ואמאי.** מיחייב הא מתני' ד' אמות קתני ואפילו מצומצמות וכי נח בפני הכותל נתמעט הזריקה מד' אמות כדי מקום הדבילה וקתני חייב כיון דמעיקרא ד' אמות הוה: **הסם לא מיבעיל ליה.** דבילה הלכך לאו מיעוט הוא: **על גבי יתידות.** דקות שהיו גבוהות י' ואין רחבות ד' ולף זה רחב ד' עשאו רשות היחיד: **מהו.** להתחייב בזריקה זו: **וחפץ על גביו.** ואם תימצי לומר הוא אם תימצי לומר כד' יוחנן דהנחת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו היינו דרבי יוחנן כי קמיבעיא ליה לרבא כגון דזרק דף וחפץ על גביו מאי כיון דבהדי הדדי קאתו דמי או דילמא כיון דלא אפשר דלא מידלא פורתא והדר נייח כעשיית מחיצה והנחת חפץ דמי תיקו: **אמר רבא** [4]פשיטא לי מים על גבי מים היינו הנחתן אגוז על גבי מים לאו

מים מרה"י והניחן על גבי מים ברה"ר חייב וזו היא הנחתן. זרק או שהניח אגוז על גביהן רצף על גביהן, קא ממעט מד' אמות שמקום הדבילה מתוחת רשות הרבים שבטל לכותל והרי הוא ככותל עב ולא הוי עוד על גביו רשות הרבים ואם זרק מחט או קוץ ד' אמות ונח על הדבילה או נתקע בתוכו היה פטור דהרי מקום הדבילה נתמעט מדין רשות הרבים ואפ"ה חייב הואיל ובתחילת הזריקה עד קודם הנחה היה שם רה"ר ובהדי הדדי קא אתו והכא נמי הוה לן למימר הנחה וסילוק מחילה בהדי הדדי קאתו ומשני התם לא מבטלי ולהכי לא מבטל רה"ר: **זרק** דף בו' הנחת חפץ ועשיית מחיצה בו'. וא"ת אפילו ליכא בקיעת גדיים היכי תשוב לשוייה מחתיו רה"י ע"ש מטרסקל ועמוד ברה"ר גבוה י' ורחב ד' ואין בעיקרו ד' דאמרינן (נקמן דף קא.) זרק ונח על גביו חייב משמע דוקא על גביו אבל מחתיו לא ואומר ר"י כגון שיש שתי מחילות של יתידות ובשלישית אמרינן פי תקרת דף יורד וסותם: פירות

[6]) נמ' בגא בגיה רב מרדכי בר' יוזרק ונח על גביו. ע' טוטה ד ע"ב תדיה פחות מג': **שם** ואח"ל בין הלא הוי מחיצה. ע' לעיל מ ע"א תד"ה רחבה **שם**: תד"ה מוקף לכרמלי וכו' **אלא בית שאתים.** עיין לעיל ז ע"א תד"ה:

הגהות הב"ח

(6) נמ' הנוטל מהן והנותן על גבן:

גליון הש"ס

נמ' בגא בגיה רב מרדכי בר' יוזרק ונח על גביו. ע' טוטה ד ע"ב תדיה פחות מג': **שם** ואח"ל בין הלא הוי מחיצה. ע' לעיל מ ע"א תד"ה רחבה **שם**: תד"ה מוקף לכרמלי וכו' **אלא בית שאתים.** עיין לעיל ז ע"א תד"ה:

רבינו חננאל (המשך)

הוא שעושה הכרמלית הזו רה"י כ"ש שיעשה הכותל ההוא רה"י. וכן אמר עולא קל"ו לאחרים נעשה מחיצה לעצמו לא כ"ש. וסלקא כתאי טעמא. בעי ר' יוחנן בור ברה"ר עמוקה ט' ועקר חוליא ממנו שיש בה טפח, ובעקירת החוליא נגמר הבור דה"י כדתניא תדיר עמוק עשרה ורחב ד' זו היא רה"י גמורה, והניח החוליא היהא ברה"ר מאי, מי אמרינן עקירת חפץ ממקומו יעשיית מחיצה בהדי הדדי קא אתיון וחייב או לא. ופשיט אם תימצי לומר כיון דבשעת עקירה לאו מרה"ר עקר ובעקירתו הוא דהוה רה"י לא מחייב. אבל זו הבעיא השניה אם הבור עמוק עשרה שהוא רה"י גמורה ועקר חוליא מרה"ר ונתנה לתיכה, ובנתינת החוליא לתוכו נתמעט הבור מעשרה, מי אמרינן כיון דבשעת החולל הנחה רה"י גמורה הוא מיחייב. או דלמא כיון שבהנחת החוליא נסתלקה המחיצה ונתמעט הבור פטור?). ואקשינן והא לא נח, וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו. הלא כיון שעמד ברחוק ד' אמות מצומצמות מן הכותל זורק בכותל דבילה שמינה ונדבקה בכותל, הרי מינעה הדבילה הד' אמות שכינו ובין הכותל אעפ"כ הוא חייב, הכא נמי כיון שהניח החוליא בבור עמוק י' אע"פ שמיעטר החוליא ידא חייב. ופרקינן שאני התם דדבילה לא מבטל לה ודתנה לנוטלה לפיכך לא ממעטא, אבל החוליא בטולי מבטל לה לגבי כור, ויש לומר דממעטא בבור ופטור. וזו הבעיא לא איפשיטא. בעי רבא זרק דף על גבי יתידות, כגון טרסקל בראש קנה שנעשה רה"י, ואמרינן מאי קא מיבעיא ליה הנחת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי, היינו בעיא דרי יוחנן דאיבעיא ולא אפשיטא. אלא כי קא מיבעיא ליה לרבא כגון שזרק דף ויש על גביו חפץ ונח הדף על גבי יתידות והחפץ על גבין, מי אמרינן אפילו זה כהנחת חפץ ובהנחתו נעשית מחיצה דמי, או דלמא כיון דלא אפשר שלא יעלו(ן) החפץ מעט ואח"כ יפול על הדף, נמצא שנעשה מחיצה ואח"כ נותן החפץ עליו החייב. ועלתה בתיקו. אמר רבא פשיטא לי זרק מים על גבי מים, או שעקר אגוז על גבי מים.

מסורת הש"ס

(1) [ע"ל מרנכו], (2) [נדה מב. ע"ש פרש"י], (3) כל"ל, (4) [לקמן ק. וס"ז], (5) [לעיל ז: וס"ז], (6) [לעיל ה:], (7) [עירובין לט. לעיל יח.].

מוקף רש"י

כולכו ברוקא דהדדי תפיתו. טלכם שמעתם שמועה אחת, תפיתו לשון רוק, תחברו בכתובות (קפ:) תוף אדי, (נדה מב.). הזורק ארבע אמות. כרה"ר ונדנק בכותל, כגון דבילה שמינה, כמוקף לה לקמן (לעיל ז.), בזורק באויר. יפטיר, דלא נח כרשות הרבים, דאין הר"ר למעלה מעשרה, וכרה"ר נמי לא נח, שהיו מקום מפרס שיהא חמנו ד', שהרי לא נח כרשם הכותל אלא כפניו (לעיל ז.) ובעיין לעיל ז.). בזורק בארץ. וחייב, דאויר הר"ר מסגת מעכו הוי הנחה, ולא דמי לנח על דבר המפרס למטה מי', דהכאן מסיב למיהי רשות חשוב לעצמו, אי כרמלית אי מקום פטור, ולא הוי הנחה ברה"ר (לעיל ז. ובעיין לעיל צו.). **והא לא נח.** וכי חזרה נפלה לתוך ד' אמות, דעל כיתר כפמכה בטתל קופלת לאמוריה (לעיל ז.).

רבינו חננאל

בעא רב מרדכי מרבה, עמוד ברה"ר גבוה י' ורחב ד' וזרק ונח על גביו מהו. בעיא זו עיקרה כי רה"ר הופסת עד עשרה. ומי דלמעלה מקום פטור הוא. לפיכך אם הגבוה אדם חפץ מרה"ר ולא הגביהו יותר מי' טפחים אלא לאלתר שהגיע לעשרה הניחו ע"ג העמוד חייב. אבל דזקו למעלה מי' מעקם כשהוא ברה"ר ויש במחשבתו שאם יפול יגוח ברה"ר, אלא שבוריקתו יצא ברה"ר למקום פטור שהוא האויר ואח"כ חזר ונפל ונח ברה"ר, מי אמרינן הרי עקירה ברה"ר והנחה ברה"ר ואע"פ שבין עקירה והנחה נכנס למקום פטור, שהוא חייב. או דלמא כיון דממקום פטור הוא דקא אתיא פטור. ופשטו ליה רבה ורב יוסף ואבי מתניתין היא, אלא תראה חולית הבור והסלע שנבוהין י' ורחבין ד' מכוונין הנותן על גבן חייב וכן הנוטל מעל גבן חייב, ואי אפשר הנותן והנטשא שאין מגביה משהו ונמצא יצא למעלה מעשרה ואחר ירד ונח בחוליא או לסלע, וכן הנוטל מעל גבו ומניח ברה"ר ואעפ"כ חייב, ואקשינן עלייהו ודילמא מתניתין בדבר דק כמו מחט דאפשר למשקליה ולאחותיה כלא הנבהה. השיבו לו מחט נמי אי אפשר דלא מידלא פורתא. והני מילי דחיות הן, ושניא הא שמעתא בדרב חסדא דיציאות השבת כדבענין לפרושי לקמן, א"ר מישא בעי ר' יוחנן בוחל ברה"ר גבוה עשרה ואינו רוחב ד' ומוקף (לכרמלית) ועשאו רה"ר חדק ונח על גביו מהו. פי' בגון שהיה הכותל מחיצה בין רה"ר לכרמלית, ואח"כ בנה כותל בכרמלית שכנגדו ועשה הכרמלית הכותל זה בחזקתו וכיון שאין בו רחב ד' מקום פטור הוא, או דלמא כיון שעשאו (רה"ר) כמאן דמליא שאר ד"ש דמי. ופשטינן כשהיה כותל לכרמלית מקום פטור היה, והשתא דהוה ליה כותל רה"י כיון שנח עליו כמאן דנח ברה"ר דמי, שאם זה הכותל

---

6) נראה לחסר כאן כד' רבינו יג"ל ותפשטו ליה מדידיה דתנן האוקן יכו' למנה מי' טפחים טוקם כאלן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com